

KOSBOR TERMÉSZETVÉDELMI EGYESÜLET
DEBRECENI EGYETEM TTK NÖVÉNYTANI TANSZÉK

KITAIBELIA

BOTANIKAI-TERMÉSZETVÉDELMI FOLYÓIRAT
JOURNAL OF BOTANY & NATURE CONSERVATION

12. Dudatönk (*Physocaulis nodosus* (L.) Tausch, Syn.: *Myrrhoides nodosa* (L.) Cannon) Debrecenben.

2000 június 21-én a debreceni Nagyverdőben található kemping területén, valamint közvetlenül északról, illetve a Nagyerdei körút mentén délről érintkező degradált gyöngyvirágos-kocsányos tölgyes állományokban és az Ady Endre út mentén (Vidámpark) a dudatönk mintegy 1200 példányát figyeltük meg. Az eddigi bejárások alapján tehát legalább szórványosan, 3 hektár kiterjedésben fordul elő. [A határozás helyességét és az adat újdonságát PAPP László (DE TTK Botanikus kert) is megerősítette.]

A 20-120 cm magas, termést szóró növények az erdei utak, nyiladékok mentén, illetve legnagyobb tömegben néhány cserjeszegény, félélyűes kis tisztáson fordultak elő, leggyakrabban *Anthriscus cerefolium*, *Chelidonium majus*, *Urtica dioica*, *Impatiens parviflora*, *Sambucus nigra* társaságában. A zártabb *Acer tataricum*, *A. campestre*, *A. negundo*, *Quercus rubra* cserjeszintű, illetve a *Polygonatum latifolium*, *Convallaria majalis*, *Agropyron caninum* évelő gyepszintű részekén és a nagyobb, gyepes vegetációjú, fénygazdag tisztásokon hiányzott. Egy, a területen földmunkával feltárt szelvényben mészes tölgyes homok alapkőzeten mélyben (>70 cm) kovárányos barna erdőtalaj volt megfigyelhető.

Eddigi kevés számú hazai adata a Dunántúli-Középhegységre (Naszály-Balaton-vidék) szorítkozik, ott sziklás, száraz tölgyeletes erdőkben, bokorerdőkben (*Orno-Cotinion*; SIMON 1992) él. A debreceni herbáriumokban (DE TTK, DE MTK) helyi adata nem található. Romániában legközelebb Krassó-Szörény (Caraș-Severin) és Mehedint megyékből, mint az erdőssztyep és tölgyes-zóna ritka faja ismert [CIOCIPLAN, V. (1988): Flora illustrată a României, Vol. I. – Editura Ceres, Bucuresti, p. 463.] és tudunk a Szerémségben (Fruška Gora) való előfordulásáról is (JÁVORKA 1925, p. 763.).

Az egyéves faj a Nyírségre és egyben a hazai EUPANNONICUM-ra új adat, bizonyos adventív. Dél-, délkelet-európai szubmediterrán területről a nemzetközi gépjármű forgalommal hozhatták be, vagy dunántúli eredetű tölgy szaporítóanyaggal került a területre. További terjedése leromlott tölgyesekben, akácokban várható.

Az első szerző munkáját az OTKA T/10 26433 sz. pályázata és a Bolyai János Kutatási Ösztöndíj támogatja.

MATUS Gábor¹, NOVÁK Tibor², TÖRÖK Péter³

(1) 4010 Debrecen, DE TTK Növénytan Tanszék Pf. 14.,

(2) 4010 Debrecen, DE TTK Alkalmazott Tájéldrzej Tanszék Pf. 9., (3) H-9900 Körmend Móríc Zs. út 39.

JÁVORKA – CSAPODY
KÖZÉP-EURÓPA
DÉLKELETI RÉSZÉNEK
FLORÁJA KÉPEK BEN

○ 2483. / *Physocaulis nodosus* (L.) TAUSCH, *dudatönk*, résztermés-kéjének keresztmetszete, egy virágja és terméses szárrészelete. – A Köt. dunántúli részén. Abl., Horv., Qu.

